

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.751/2009/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év január hó 12. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A sikkasztás büntette és más bűncselekmények miatt a terheltek ellen folyamatban volt büntető ügyben az **I. rendű** terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budai Központi Kerületi Bíróság B.2157/2003/249. számú, valamint a Fővárosi Bíróság 34.Bf.10.205/2008/6. számú ítéletét az I. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2008. szeptember 1. napján kelt B.2157/2003/249. számú ítéletével az I. r. terhelt bűnösségét az alábbi bűncselekményekben állapította meg:

- a Btk. 288. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntettedben /tényállás I/4. pont),
- a Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntettedben (tényállás I/3.a. és I/3.b. pont),
- a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő

folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében (tényállás I/1. pont),

- a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében (tényállás III/1. pont),
- a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntetében (tényállás I/3. d. pont),
- a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (tényállás I/3. c. pont),
- 2 rb., a Btk. 317. § (1) bekezdésbe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetében - melyből egy rendbeli folytatólagosan elkövetett - (tényállás III/2. és III/3. pont),
- a Btk. 290. § (1) bekezdés d) pontja szerinti csődbüntett kísérletében (tényállás II/1. pont).

Ezért halmazati büntetésül két évi börtönbüntetésre és 500.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtását öt évi próbaidőre felfüggesztette. Emellett 1 rb. csődbüntett kísérlete miatt emelt vád alól felmentette, egyben az ellene 3 rb. magánokirat-hamisítás vétsége, valamint 1 rb. adócsalás büntette miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

A megállapított tényállás lényege az I. r. terheltre vonatkozóan - a felmentő és megszüntető rendelkezésekkel kapcsolatos részt nem érintve - a következő:

Az I. r. terhelt a M. Kft., valamint a S. Kft. ügyvezetője volt.

I/1. 1996. február 2. és szeptember 17. között a M. Kft.-től 79 alkalommal lisztet tulajdonított el, összesen 7.229.100 forint kárt okozva a sértettnek.

I/3.a. A IV. r. terhelt 1996. november 29. és december 22. között a Sz. G. Bt. nevében négy valótlán tartalmú számlát állított ki, amelyeknek ellenértékét - tudva a számlák hamis voltáról - az I. r. és a II. r. terheltek intézkedésére a M. Kft. kifizette. Az így okozott kár 58.253.000 forint.

I/3.b. Az V. r. terhelt a S. Kft. ügyvezetőjeként 1996. október 29. és 1997. június 4. között hét valótlán tartalmú számlát állított ki, amelyek ellenértékét, összesen 113.114.312 forintot az I. r. és a II. r. terhelt intézkedése alapján a M. Kft. kifizette.

I/3.c. A M. Kft. a Sz. G. Bt. által benyújtott valótlán tartalmú számlák után 1996-ban 11.635.000 forint, a S. Kft. által benyújtott

valótlan tartalmú számlák után 1996-ban 3.819.808 forint, 1997-ben 10.478.102 forint általános forgalmi adót igényelt vissza jogosulatlanul; ezek kiutalása meg is történt.

I/3.d. A M. Kft. a S. Kft. nevében érvényesített számlák alapján 1996-ban további 2.500.000 forinttal, 1997-ben további 5.825.000 forinttal csökkentette beszámítással ÁFA-adónemben az adóbevételt.

Az I. r. terhelt a Sz. G. Bt. és a S. Kft. nevében kiállított hamis számlák kifizetése révén vagyoni kötelezettségének megszegésével a M. Kft-nek 171.367.312 forint vagyoni hátrányt okozott; míg az adóhatóságot megtévesztve az ÁFA jogosulatlan visszaigénylésével 1996-ban 15.454.808 forint, 1997-ben 10.478.102 forint, összesen 25.932.910 forint kárt okozott a költségvetésnek; továbbá 1996-ban jogosulatlan ÁFA-beszámítással 2.500.000 forinttal, 1997-ben 5.825.000 forinttal csökkentette az adóbevételt.

I/4. az I. r. terhelt, mint a M. Kft. ügyvezetője az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium által kiírt pályázat keretében kamatmentes kölcsön megszerzése érdekében megtévesztette a minisztérium és a kölcsönt folyósító Magyar Fejlesztési Bank Rt. ügyintézőit, és így 1997. március 17. napján szerződést kötött a pénzintézettel 58.000.000 forint kamatmentes finanszírozási hitel nyújtásáról. A kölcsön folyósítása a kft. által benyújtott számlák alapján történt, amelyek között a fenti, hamis tartalmú számlák is szerepeltek. A terhelt a kft. nevében az állam által biztosított gazdasági előnyt jogosulatlanul szerezte meg. A kölcsön visszafizetése megtörtént.

II/1. A M. Kft. adótartozása 1999. március végére 75.190.000 forint volt. Annak érdekében, hogy a csődközelben lévő kft. gépparkját a kft. vagyonából kivonja, és ezzel a hamarosan felszámolás alá kerülő társaság vagyonát csökkentse, majd jelentős haszonra szert téve a gépeket értékesíthesse, az I. r. terhelt és VII. r. társa egy szakvéleményt készíttetett, amelyben a gépek valós piaci értéke - ami 297.302.600 forint volt - helyett azok forgalmi értékeként 31.900.000 forint szerepelt. Majd 1999. áprilisában a terhelt felkereste az APEH Dél-Pesti Igazgatóságának igazgató-helyettesét, és őt arról tájékoztatta, hogy a kft. lefoglalható ingóságokkal rendelkezik, és amennyiben azokat az APEH lefoglalja és árverésen kívül értékesíti, ő azokra már vevőt is talált. Arról azonban, hogy a gépeket a Postabank Takarékpénztár Rt. zálogjoga terhelte, amely jogosítványát a pénzintézet a R. A. Rt-re engedményezte, nem tájékoztatta.

Az APEH 1999. április 13-án ingófoglalást foganatosított a kft-nél, és ennek során a végrehajtók a lefoglalt gépek becsértékét a

terhelt által szolgáltatott szakvélemény alapján - az abban szereplő összeget 10.000.000 forinttal megemelve - 41.900.000 forintban állapították meg. Ez ellen az I. r. terhelt kifogással nem élt, és a zálogjogról a végrehajtókat sem tájékoztatta.

A gépek megszerzése érdekében időközben az I. rendű terhelt tudtával - a VII. r. terhelt rábírására - megalakult az A.-Sz. Kft.

Ez a kft. foglalási becsértéken árverésen kívül megvásárolta a gépeket. A kft. képviselője azonban csak névlegesen szerepelt ügyvezetőként; ténylegesen helyette a VII. r. terhelt járt el, ő biztosította a vételárhoz szükséges összeget is, majd a gépeket a vétel után megkísérelte jelentős haszonnal értékesíteni.

A M. Kft. 1999. szeptember 20. napjától kezdődően felszámolás alatt állt.

Az APEH felügyeleti intézkedés keretében az árverésen kívüli értékesítést megsemmisítette és elrendelte az eredeti állapot helyreállítását.

A felszámoló a M. Kft-hez visszakerült gépeket 170.800.000 forint + ÁFA áron értékesítette.

III/1. A M Kft. és az ITK Rt. között létrejött termékértékesítési szerződés alapján - amelyben az Rt. a tulajdonjogát fenntartotta - a kft. 1999. március 30. és április 20. napja között összesen 65.233.350 forint értékű búzát vett át folyamatosan, amelyet feldolgozott és értékesített. Az áru ellenértékét azonban az I. r. terhelt nem fizette meg a részvénytársaságnak, azzal sajátjaként rendelkezett.

III/2. az I. r. terhelt a kft. nevében szállítási szerződést kötött a KMM tsz-szel is, amelyben a szövetkezet tulajdonjogát a vételár kiegyenlítéséig fenntartotta. A szerződés alapján 1999. június 3. és 25. között a kft. összesen 47.303.260 forint értékű búzát vett át a szövetkezettől. A terhelt a vételár kiegyenlítése nélkül a búzát felőröltette és a lisztet értékesítette, azzal sajátjaként rendelkezve.

III/3. A N. Mgtsz. az előzővel megegyező módon kötött szerződést a M. Kft. nevében eljáró az I. r. terhelttel - tulajdonjog fenntartása mellett - búza szállításáról. A szerződés alapján 1999. június 3. és 17. között 24.326.981 forint értékű búza szállítására került sor, amelyet a terhelt anélkül, hogy a vételárat kiegyenlített volna, felőröltetett és értékesített, azzal sajátjaként rendelkezve.

Az ítéletet az ellene bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Fővárosi Bíróság a 2009. június 3. napján kelt 34. Bf. 10.205/2008/6. számú határozatával felülbírált, és az I. r. terheltre vonatkozó részében azt - az őt felmentő és vele szemben az eljárást megszüntető rendelkezéseket nem érintve - részben megváltoztatta. Ennek során a terhére megállapított bűncselekmények közül

- a tényállás I/4. pontjában írtat a Btk. 288. §-a szerint,
- a tényállás I/1. pontjában írtat a Btk. 317. § (6) bekezdés a) pontja szerint,
- a tényállás I/3. d. pontjában írtat folytatólagosan elkövetettnek,
- a tényállás I/3. c. pontjában írtat a 316. § (6) bekezdés a) pontja szerint,
- a tényállás III/1., III/2. és III/3. pontjában írtakat a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntettének,
- a tényállás II/1. pontjában írtat pedig a Btk. 290. § (1) bekezdés b) pontja szerint

minősítette. Emellett büntetését három év hat hónapi börtönbüntetésre és 1.000.000 forint pénzmellékbüntetésre súlyosította, és további mellékbüntetésül három évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától, illetve ugyancsak három évre a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól; a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, egyben megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

A másodfokú bíróság az első fokú bíróság által megállapított tényállást az iratok alapján részben kiegészítette, részben helyesbítette. Ennek lényege e terheltet érintően a következő:

- A tényállás I/4. pontjában írt bűncselekmény elkövetésére 1997. márciusa és júniusa között került sor.
- A III., III/1., III/2. és III/3. tényállási pontból mellőzte azt a megállapítást, hogy az áruval a terhelt „sajátjaként rendelkezett”.
- A tényállás III/1. pontjában írtakat emellett kiegészítette azzal, hogy az okozott kárból 34.111.399 forint megtérült, míg a III/2. pontban írtakat azzal, hogy a terhelt összesen 47.303.260 forint kárt okozott a KM Mgtsz-nek.

..-.-.-.

A jogerős határozatok ellen a terhelt - védője útján - felülvizsgálati indítványt nyújtott be, annak jogalapjaként a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját jelölve meg.

Indítványában arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékokat tévesen értékelték, illetve a további bizonyítást jogellenesen mellőzték; emellett a másodfokú bíróság a cselekményeket a Btk. 2. §-át megsértve tévesen minősítette az elkövetéskor hatályos büntetőjogi rendelkezések alapján; a büntetés mértéke is törvénysértő, mivel az ellentétes a büntetés Btk. 37. és 83. §-ában meghatározott céljaival. Álláspontja szerint ezen túl a másodfokú bíróság nem indokolta meg részletesen a súlyosítás okát, és törvénysértően mellőzte az enyhítő körülmények közül büntetlen előéletét.

Utalt arra is, hogy bár a felülvizsgálati eljárásban a tényállás nem támadható, azonban a jelen ügyben annak megállapítása nem csupán „okszerűtlen”, hanem törvénysértő is, mivel nem felel meg a Be. 75. § (1) bekezdésében írt azon követelménynek, amely szerint a bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni. Emellett „könyvszakértői” véleményt, továbbá okiratokat csatolt, mint figyelembe veendő bizonyítékokat.

Azt, hogy a cselekményeket a Btk. 2. §-ára tekintettel az elbíráláskor hatályos rendelkezések figyelembe vételével kell minősíteni, ahogy azt az első fokú bíróság is tette, azzal indokolta, hogy az értékhatárok változására, illetve arra figyelemmel, hogy a feltételes szabadság kedvezményéből eszerint nem lenne kizárt, illetve a büntetés mértékének meghatározásánál az ún. középérték nem lenne irányadó, rá nézve az elbíráláskor hatályos rendelkezések összességében kedvezőbb elbírálást eredményeznének.

Miután ekként megítélése szerint a cselekményeknek a jogerős ítélet szerinti minősítése törvénysértő, és ez, valamint az enyhítő körülmények hiányos, illetve téves értékelése, illetve ennek kapcsán a büntetlen előélet mellőzése törvénysértő büntetést eredményezett, elsősorban arra tett indítványt, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat változtassa meg és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot; másodsorban pedig arra, hogy azokat helyezze hatályon kívül és az eljáró bíróságokat utasítsa új eljárásra.

.._..

A legfőbb ügyész a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó, illetve a bűnösségi körülmények eltérő értékelését célzó részében kizártnak, a minősítést támadó részében pedig megalapozatlannak találta. Álláspontja szerint a terhelt terhére megállapított bűncselekményeknek a jogerős határozat szerinti minősítése törvényes, de az eltérő minősítés mellett sem lenne a kiszabott büntetés törvénysértő. Ezért a megtámadott határozatok hatályban tartására tett indítványt. (Bf. 2244/2009.)

.-.-.-.-.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó; az indítványban a tényállás nem támadható. Ebből következően csak e tényállás alapján vizsgálható az, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására, a cselekmény minősítésére vagy a büntetés kiszabására büntető anyagi jogszabály megsértésével került-e sor.

A terhelt akkor, amikor a további bizonyítás elrendelésének elmulasztását sérelmezte, illetve a figyelembe vett bizonyítékokkal kapcsolatos kétségeinek adott hangot, valamint az indítványához csatolt okiratok bizonyítékkénti figyelembe vételét, illetve a bíróságok által megállapítottaktól eltérő tények megállapítását indítványozta, a törvényi tilalom ellenére az irányadó tényállást támadta.

A tényállást vitatta akkor is, amikor arra utalt, hogy az eljárás bíróságok megsértették a Be. 75. (1) bekezdése szerinti - a tényállás felderítésével kapcsolatos - kötelezettségüket.

Miután a felülvizsgálat ez okból kizárt, ezzel kapcsolatos érveivel a Legfelsőbb Bíróság érdemben nem foglalkozhatott.

Egyebekben a felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jogszabályainak megsértése miatt került sor.

Ilyen anyagi jogszabálysértésre azonban az indítvány nem utal; az irányadó tényállással kapcsolatos kifogások anyagi jogsértésnek nem tekinthetők, és ezen okra figyelemmel nem adhatnak alapot a felülvizsgálatra esetleges eljárási szabálysértések sem.

A 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Kétségtelen, hogy a Btk. 2. §-a lehet olyan anyagi jogi rendelkezés, amelynek megsértése megalapozhatja a felülvizsgálatot, feltéve, hogy e rendelkezésre figyelemmel a minősítés törvénysértő és ez törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte.

Az nem vitás, hogy a tényállás III. pontjában rögzített és a másodfokon eljáró bíróság által helyesen csalásként értékelt bűncselekmények minősítése eltérő lenne a megtámadott határozatok meghozatalakor hatályban lévő büntetőjogi rendelkezések alapján.

A tényállás III/2. és III/3. pontjában írt családi cselekmények eszerint enyhébben minősülnének. Azonban a tényállás III/1. pontjában rögzített cselekmény a Btk. ekkor hatályos 138/A. § d) pontjára figyelemmel különösen nagy kárt okozónak minősülne, és ekként az üzletszerű elkövetésre is figyelemmel a Btk. 318. § (7) bekezdés b) pontja alapján öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel lenne büntetendő. A terhelt terhére megállapított bűnhalmazat miatt vele szemben így a főbüntetést a Btk. 85. § (2) bekezdése szerint ennek alapulvételével kellene kiszabni, és a hivatkozott törvényhely (3) bekezdésére figyelemmel a vele szemben kiszabható szabadságvesztés tartama öt évtől tizenöt évig terjedne.

A halmazati büntetéskiszabás szabályait (Btk.85.§) tekintetbe véve tehát nem eredményezne kedvezőbb elbírálást a terhelt számára az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény alkalmazása, még annak figyelembe vételével sem, hogy az elkövetéskor hatályos rendelkezések a vele szemben kiszabott szabadságvesztés felfüggesztését a büntetés tartamától függetlenül kizárták. Miután ugyanis a vele szemben irányadó szabadságvesztés alsó határa öt év lenne, a szabadságvesztés felfüggesztésére az elbíráláskor hatályos rendelkezések sem adnának módot.

Az enyhítő rendelkezés (Btk.87.§) kimerítő alkalmazásával az elbíráláskori szabályok szerint elvben lehetséges lenne olyan büntetést kiszabni, amelynek végrehajtása a törvény értelmében - különös méltánylást érdemlő esetben - még felfüggeszthető, ám a cselekmények tárgyi súlya és a nagyszámú bűncselekmény halmazata az enyhítő szakasz (Btk.87.§ (1) bek. b) pont) kimerítő alkalmazását kizárja; ráadásul a felfüggeszthetőség különös feltétele, a különös méltányolhatóság sem áll fenn.

Ugyanezen okra figyelemmel a büntetés enyhítését lehetővé tévő rendelkezések alkalmazása mellett sem eredményezne kedvezőbb helyzetet számára az, hogy esetlegesen feltételes szabadságra lenne bocsátható. Az ítélkezési gyakorlat szerint továbbá a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a Btk. visszaható hatályára vonatkozó rendelkezés alkalmazhatósága szempontjából amúgy sincs meghatározó jelentősége /vö.: Legfelsőbb Bíróság: Bfv.II.1268/2004.sz. - BH. 2006. 173./.

Emellett abban az esetben, ha a terhelttel szemben az elbíráláskor hatályos rendelkezések alkalmazására kerülne sor, a vagyonelkobzás mint intézkedés nem lenne mellőzhető; és ez önmagában is azt jelenti, hogy az elbíráláskori törvény alkalmazása hátrányosabb elbírálást eredményezne a számára.

Az indítványozó által a továbbiakban felhívott - a büntetés céljait, illetve a büntetés kiszabásának elveit meghatározó - rendelkezések sem alapozhatják meg a felülvizsgálatot.

A büntetés mértéke csak akkor támadható, ha az a törvénysértő minősítés, illetve valamely más - a büntetéssel szorosan összefüggő, többnyire annak nemét, mértékét meghatározó, kötelezően figyelembe veendő - büntetőjogi szabály megsértése miatt törvénysértő; a bűnösségi körülmények felülértékelése ekként a felülvizsgálati eljárásban ugyancsak kizárt.

A fentiekre figyelemmel nem sértett anyagi jogi rendelkezést a másodfokú bíróság a terhelt cselekményeinek minősítése során; a jogerősen kiszabott büntetés neve is törvényes, tartama pedig az irányadó kereteken belüli; így a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapozott indítvány sem foghat helyt.

A Legfelsőbb Bíróság nem észlelt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem.

Ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint a 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2010. január 12.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészár Róza s.k. előadó bíró, Dr. Szabó Péter s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok

AIné